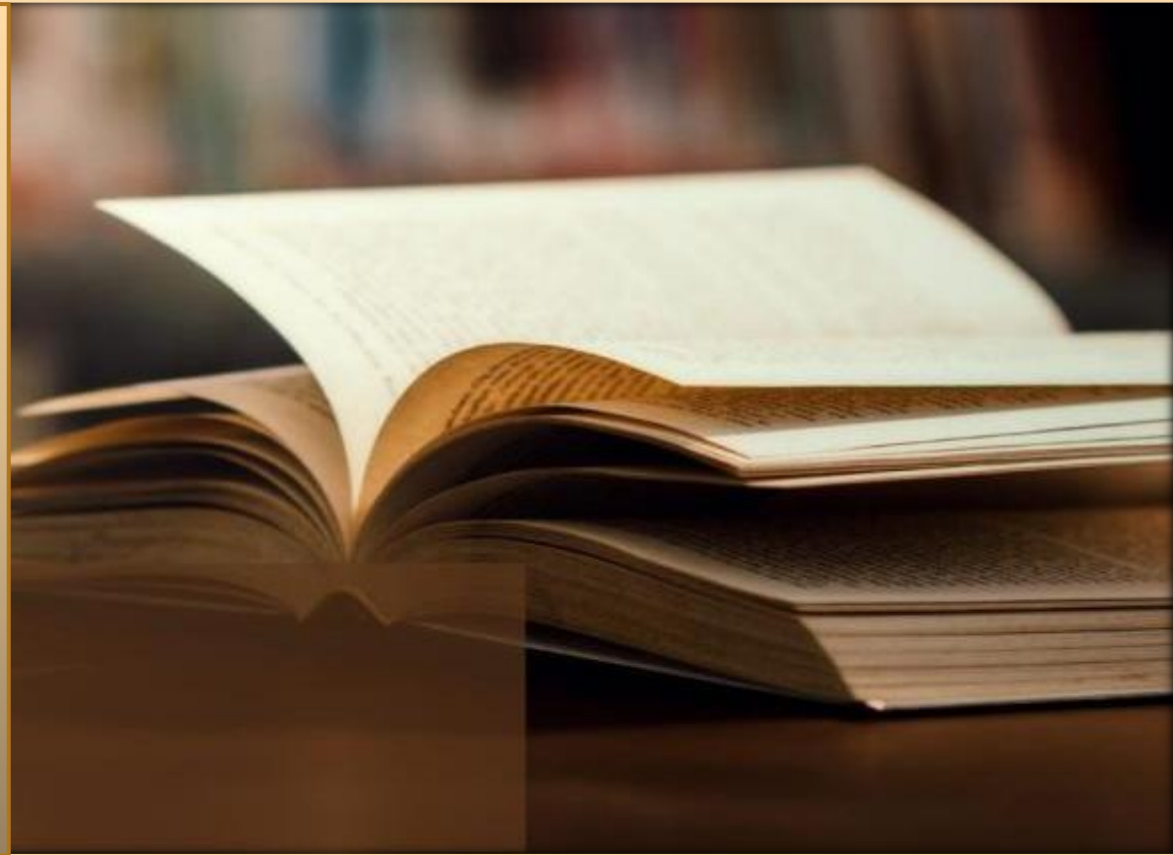


**Алхімія перекладу:
видатні українські перекладачі
М. Рильський**





Максим Тадейович Рильський (1895-1964)

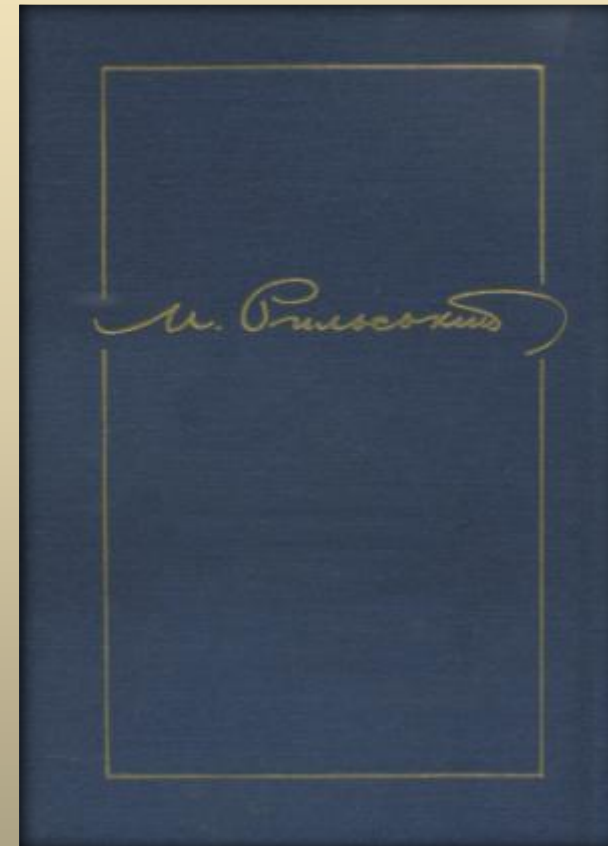
Український радянський поет, талановитий перекладач-інтерпретатор, учений-літературознавець, мовознавець, мистецтвознавець, фольклорист, публіцист, громадський діяч. М. Рильський займався перекладами з 1920-х років до останніх місяців свого життя. Він перекладав з усіх слов'янських мов, німецької, англійської, іспанської, єврейської, норвезької, вірменської та багатьох інших. В цілому Рильський переклав з 13 мов понад чверть мільйона рядків поезії.

1961



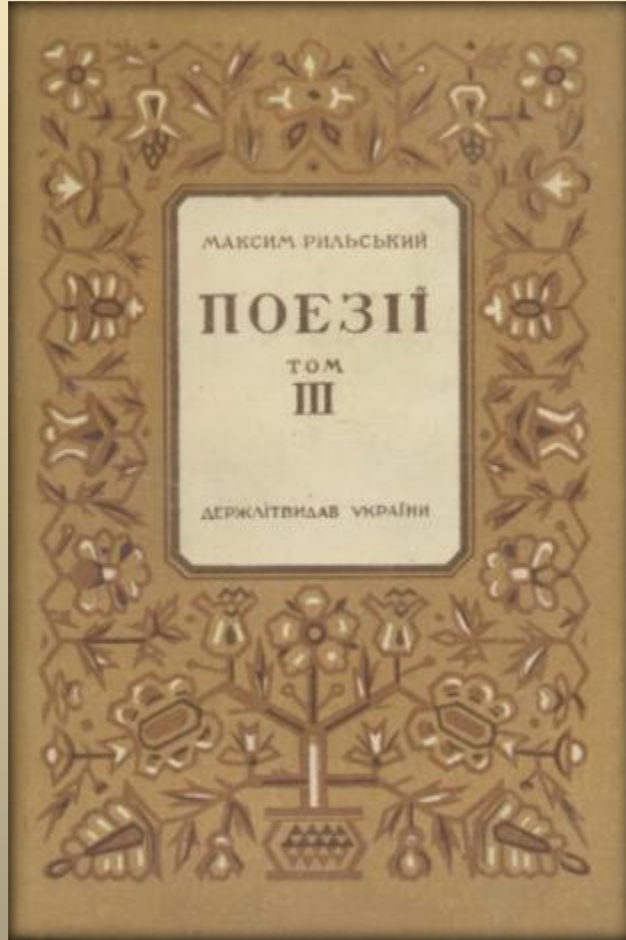
А 122225/6,7,8

1985



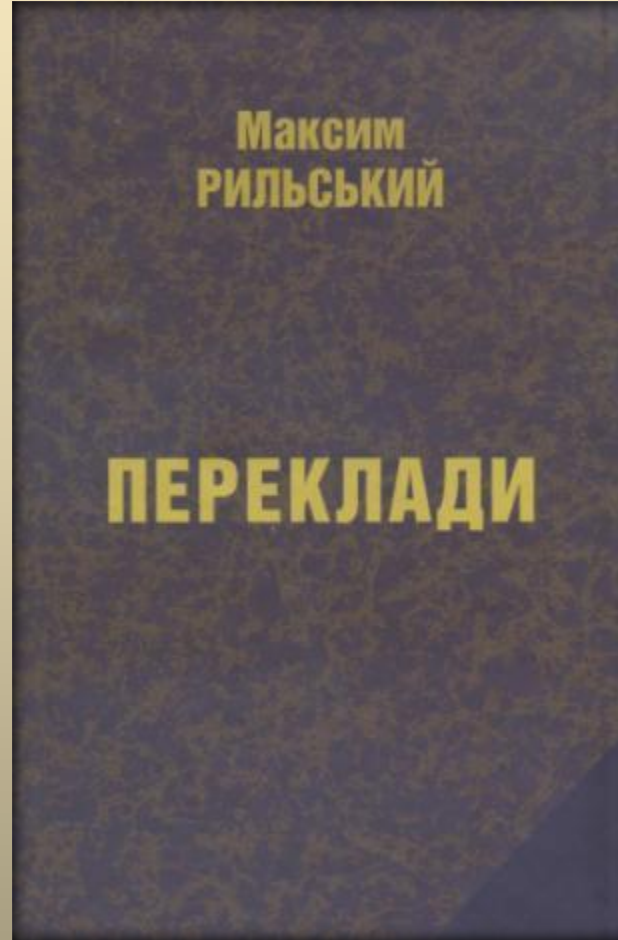
В 332143/5-11

1949



Попов 9779

2016

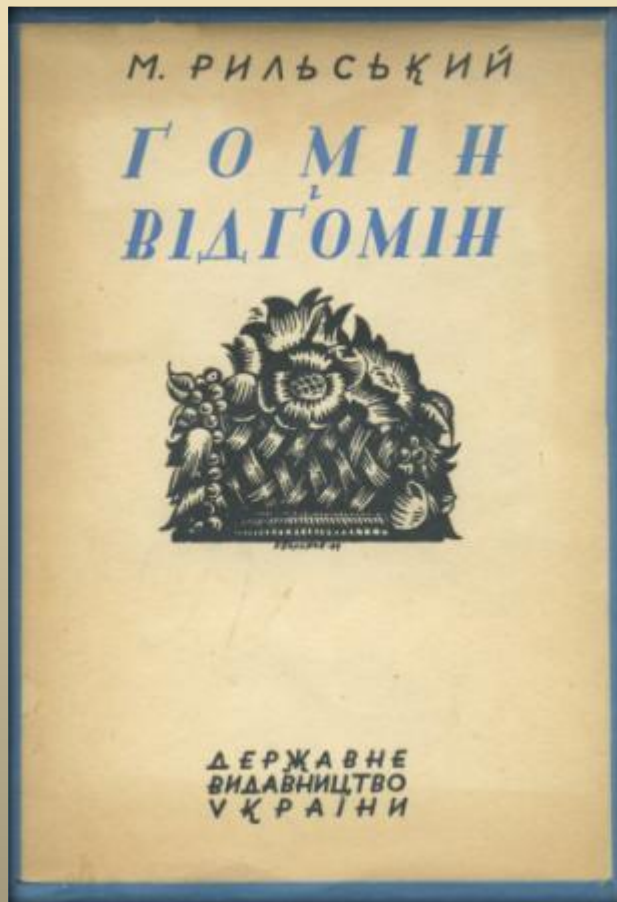


Ва 808055

Захоплення Максима Рильського кращими досягненнями світової літератури найяскравіше виразилось у його перекладацькій діяльності. Вона була настільки інтенсивною, що за обсягом вдвічі перевищує оригінальну творчість поета. Рильському належить понад 50 книг перекладених творів. М. Рильський-перекладач займає почесне місце серед найвидатніших перекладачів не лише в українській, а й світовій літературі.

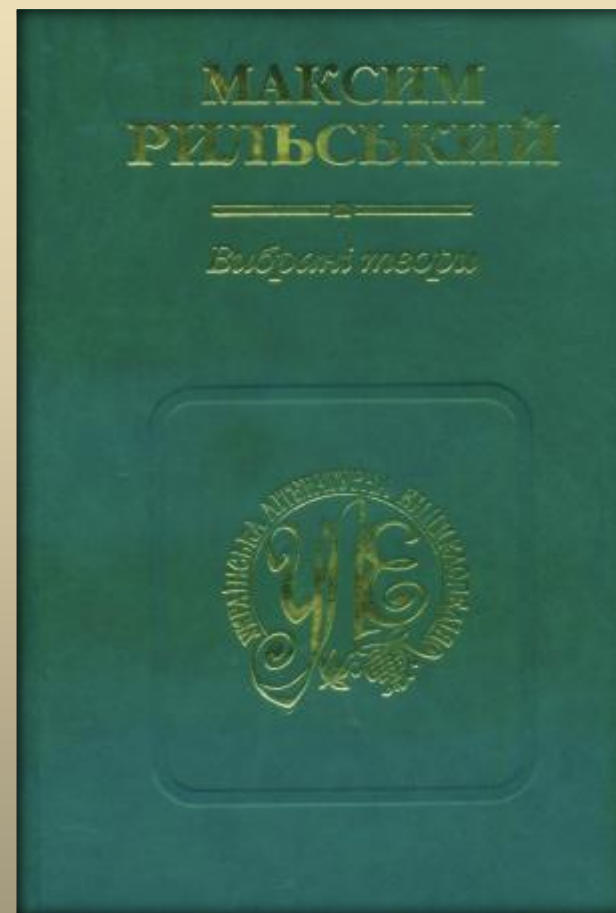
Свої перші переклади Максим Рильський опублікував 1919 року в збірці «Гомін і відгомін». У ній, крім авторських віршів, були переклади творів Анрі де Реньє, Валерія Брюсова, Ван-Лерберга, Поля Верлена, Стефана Малларме, Моріса Метерлінка, Адама Міцкевича, Афанасія Фета.

1929



Попов 9773

2006



В 349159/2

Як перекладач М. Рильський найбільшу увагу приділив російській та польській літературам. Називаючи Пушкіна й Міцкевича своїми літературними вчителями, М. Рильський згадував, як він з юних літ перебував в оточенні, де ці імена промовляли з безмежною шаною й пієтетом.

Працюючи над власними перекладами з Пушкіна та редагуючи переклади інших авторів, митець відзначав доконечну необхідність його українських перекладів, бо це, писав він, «спосіб наблизити пушкінську спадщину до широких мас нашого народу».

У статті «Про Адама Міцкевича» він зізнається: «Бувають поети, які супроводять нас усе життя. Таким поетом був і є для мене Адам Міцкевич».

1947



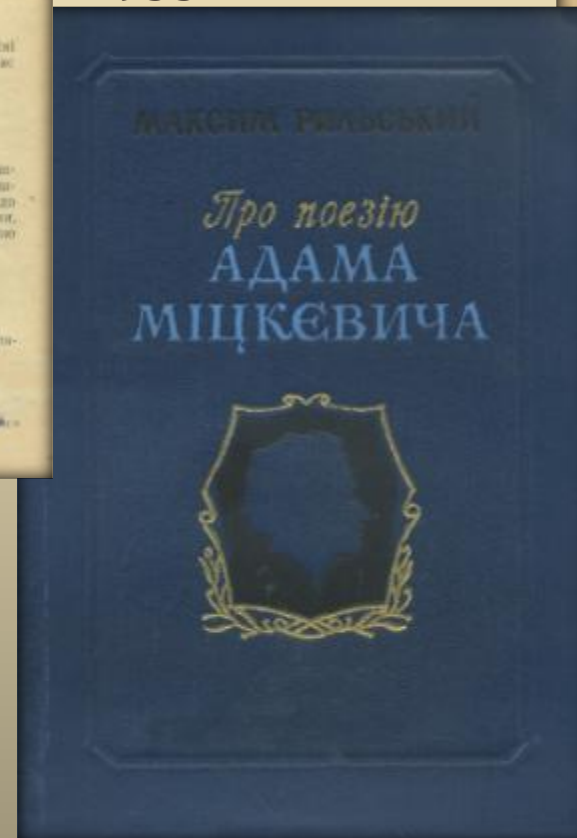
Айзеншток 5573/3

1955



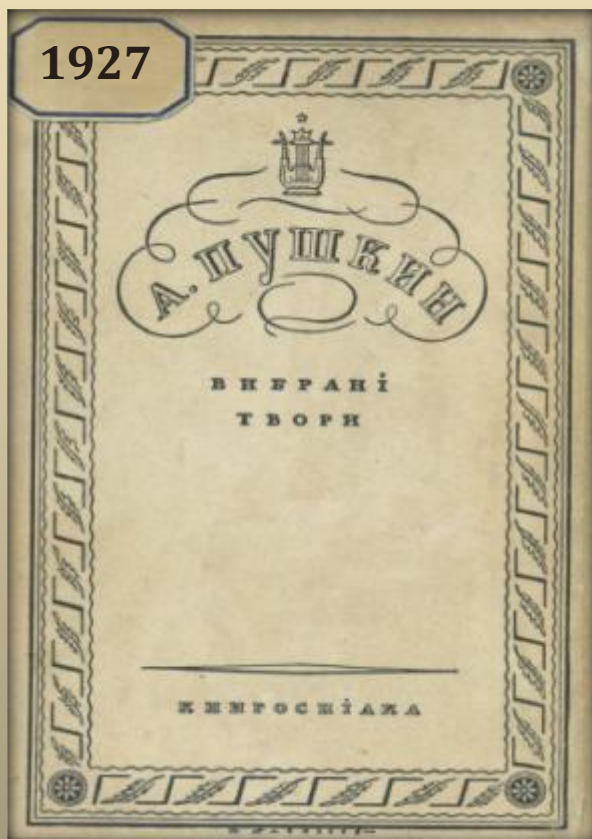
Айзеншток 10116/24

1955

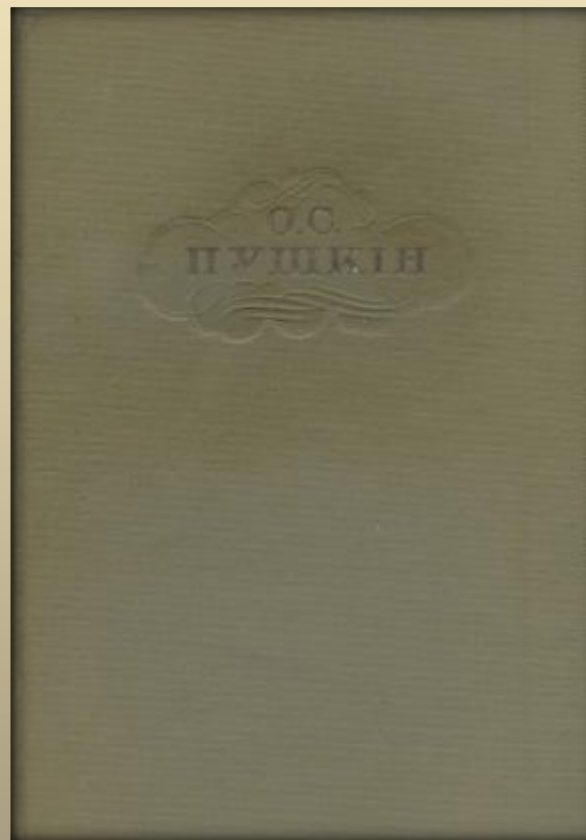


Айзеншток 6744

1927 р. вийшов одностомник «Вибраних творів» Пушкіна у перекладах неокласиків. Тут вперше друкувались переклади О. С. Пушкіна Рильським. Інтенсивну роботу над перекладами О. Пушкіна український поет розпочав у середині 30-х років, коли розгорнулася підготовка до вшанування Пушкіна у зв'язку зі сторіччям з дня його трагічної загибелі. В процесі підготовки двотомника вибраних творів Пушкіна (1937 р.) тривала натхненна й шаноблива праця М. Рильського над перекладом «Євгенія Онєгіна».



Ви 10285



В 156816/1-2

1937



1937



А 99724

1974



Білодід 1974

Одним із найзначніших, найвагоміших серед своїх перекладів Рильський вважає переклад Пушкінового "Євгенія Онегіна". Виняткове відчуття слова й бездоганне володіння російською мовою дозволило М. Рильському зробити справжнє диво: слово Пушкіна зазвучало українською мовою невимушено й природньо. Здійснений ним переклад "Євгенія Онегіна", за оцінками дослідників і відгуками читачів, без сумніву, є гідним оригіналу.

З Пушкіна М. Рильський ще переклав поему "Банкет у чуму", "Мідний вершник", "Бахчисарайський фонтан", більше шістдесяти віршів, а також "Казку про попа і наймита його Балду" та "Казку про золотого півника".

1946



Bo 72040

1952



Bo 465020

2004



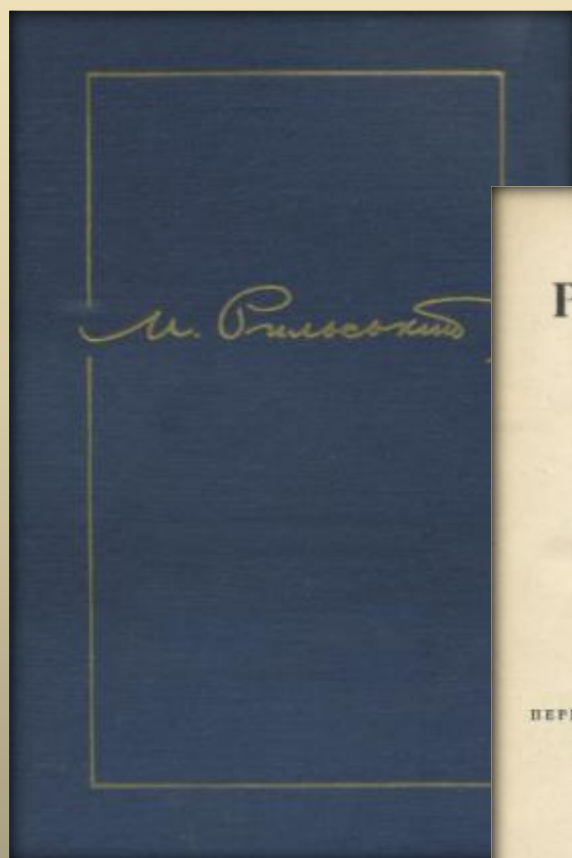
P 100926

2009

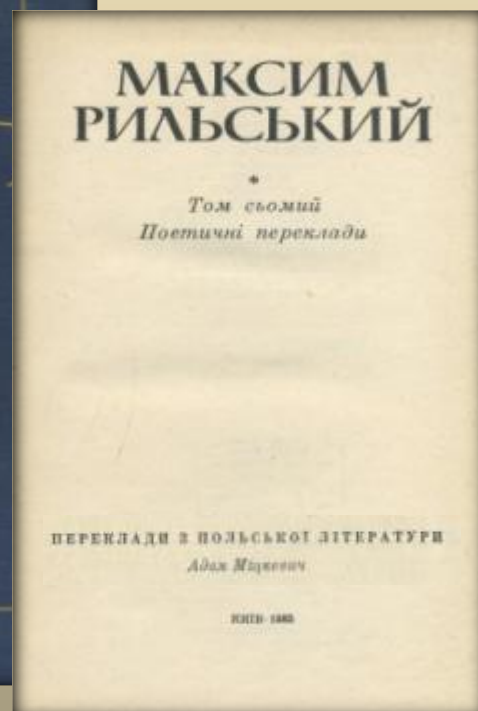


Ba 711985

Серед перекладів Рильського з польської літератури перше місце займають твори Адама Міцкевича. Вони складають окремий том академічного "Зібрання творів у двадцяти томах" М. Т. Рильського. Крім "Пана Тадеуша", з поем А. Міцкевича він переклав ще "Конрада Валленрода" і уривки з "Поминків", а також біля сорока сонетів та балад і кілька ліричних віршів.



1985



В 332143/7



1955



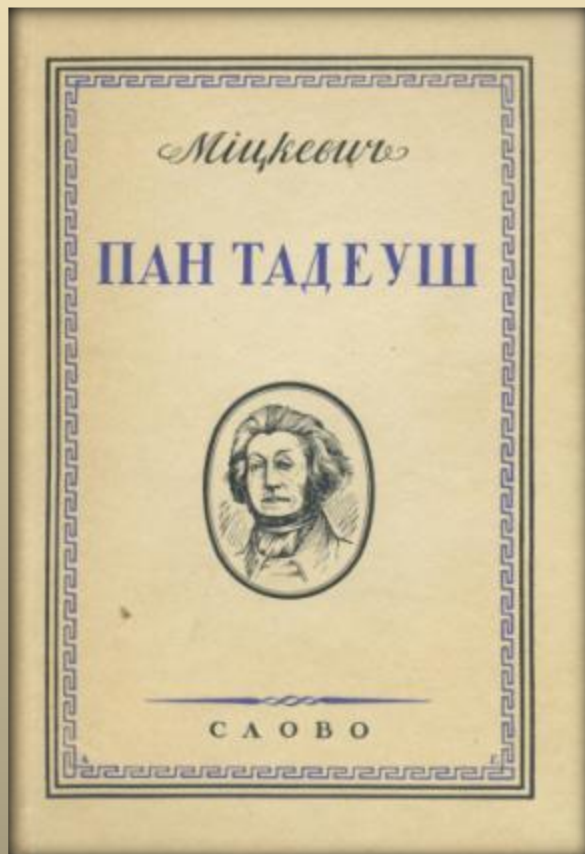
Айзеншток 4765/1



Айзеншток 4746/2

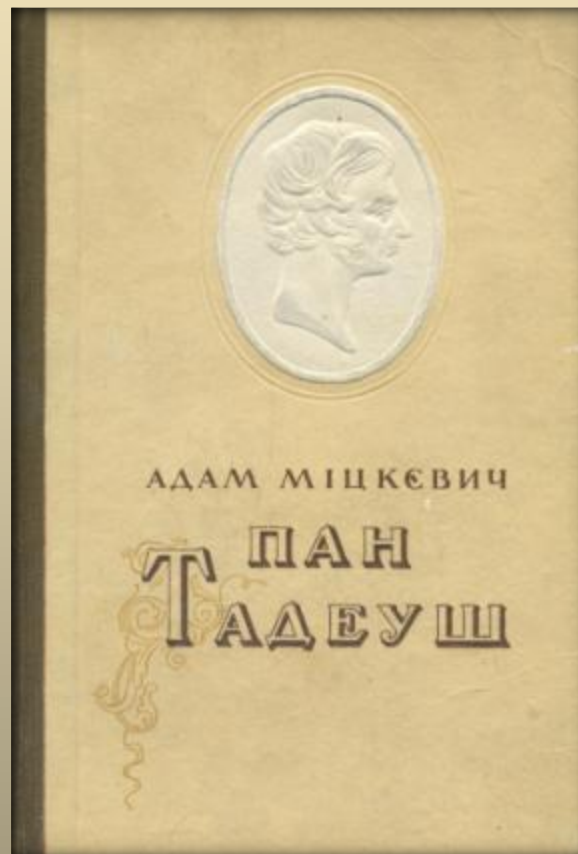
Переклад М. Рильського “Пан Тадеуш” Адама Міцкевича залишається одним із найкращих перекладів у світовій літературі й дотепер. Поет працював над цим перекладом понад 40 років: розпочав у 1923 році, вперше видав у 1927, переробляв і вдосконалював до останнього року життя.

1927



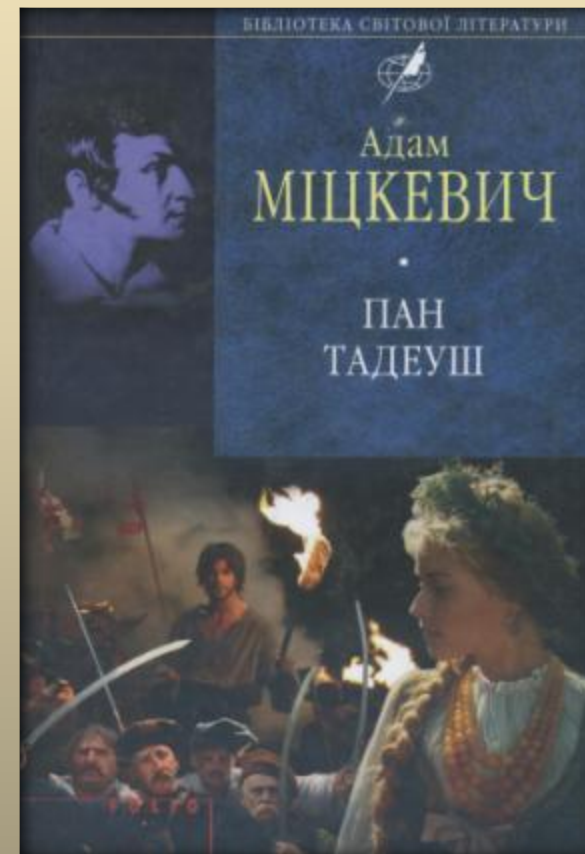
Попов 10142

1949



Во 399386

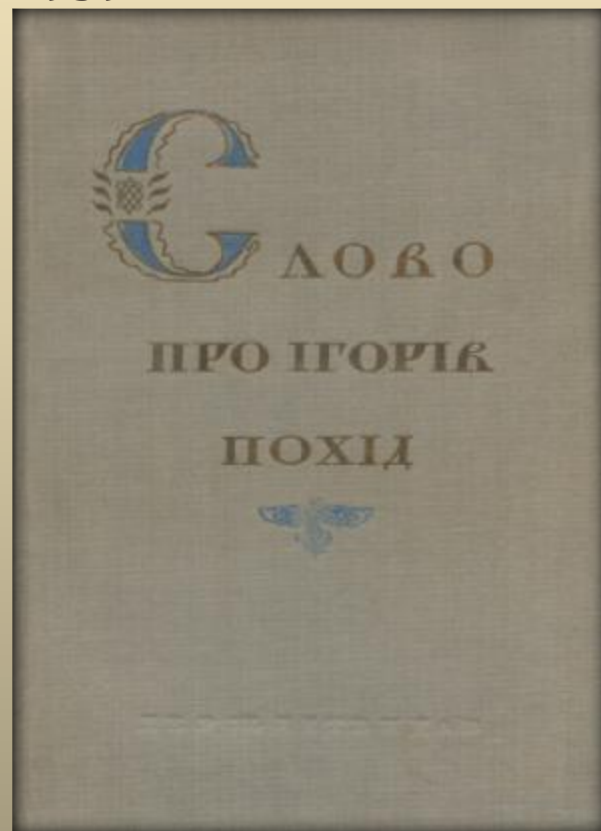
2015



Ва 790742

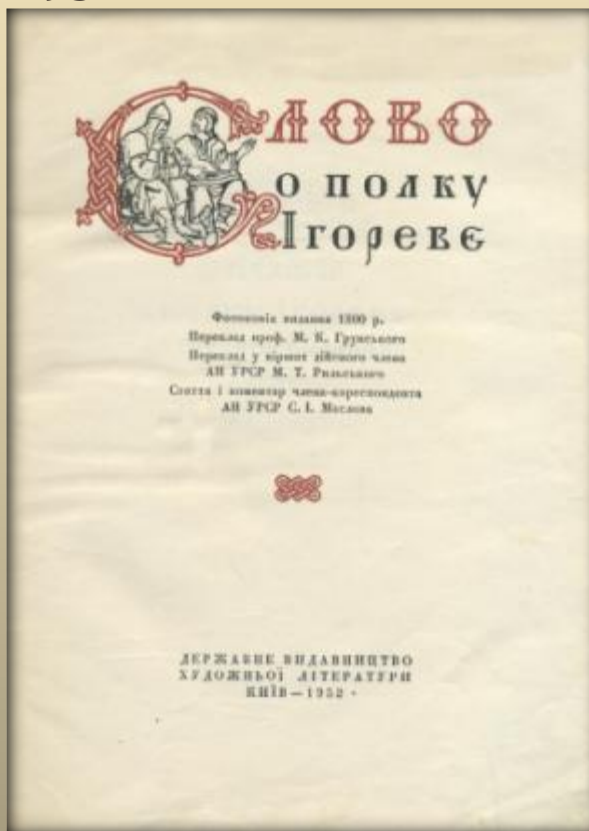
Одним з найкращих перекладів Максима Рильського є переклад з староруської (стародавньоукраїнської) на сучасну українську мову "Слова о полку Ігоревім" – найвідомішого шедевру нашого народу. Цей переклад, що з'явився 1938р. у зв'язку з відзначенням 750-річного ювілею від часу появи знаменитої пам'ятки, спочатку друкувався в уривках, а в 1939 р. був повністю опублікований окремою книжкою. У цьому перекладі блискуче передані чарівність і краса оригіналу, збережена сутність його образів і своєрідний колорит мови.

1939



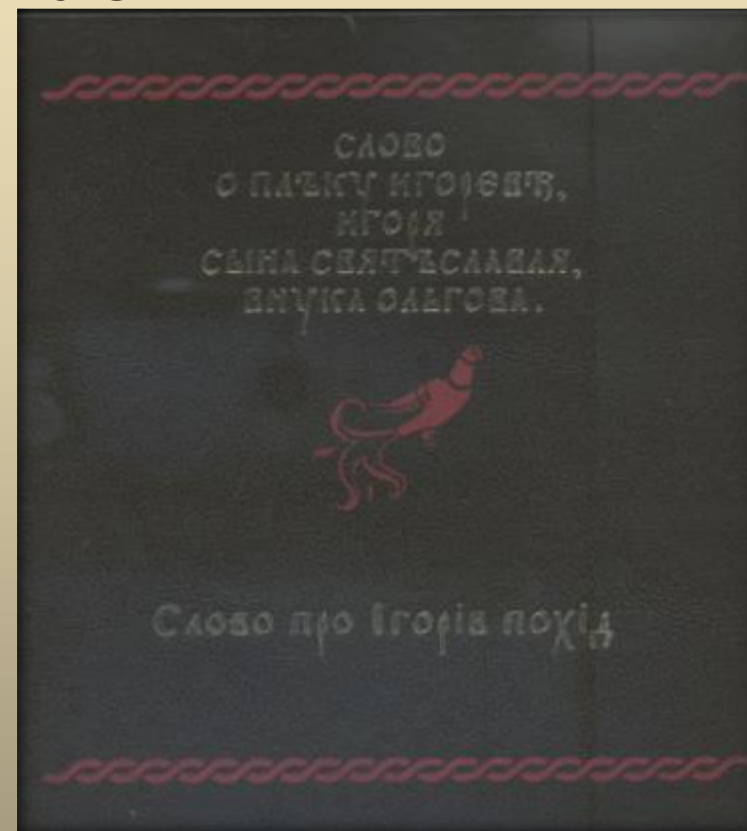
Попов 9328

1952



Во 463059

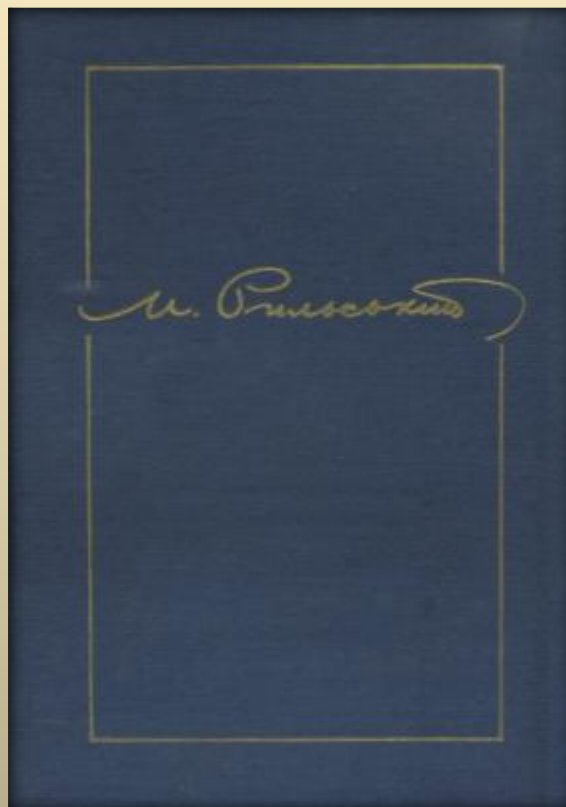
2015



Ва 798376

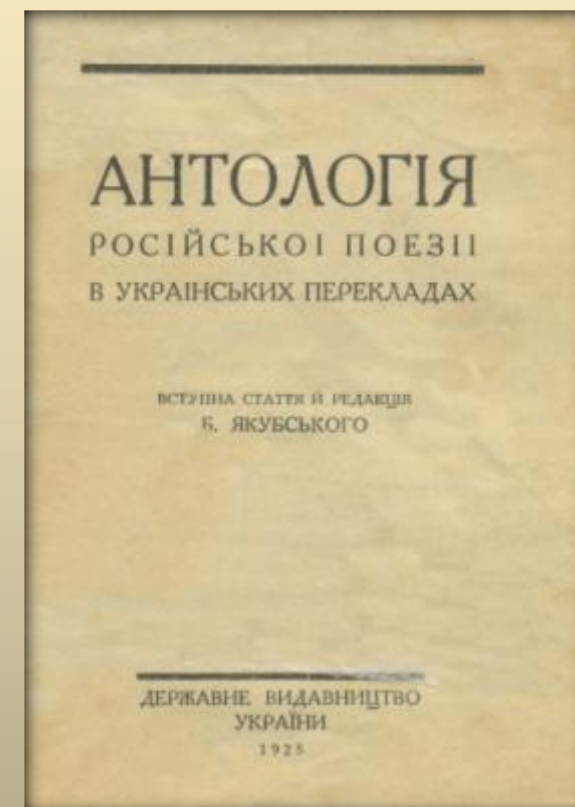
З російських письменників-класиків М. Рильський переклав більше двадцяти поетичних творів Лермонтова, ряд віршів Рилєєва, Некрасова, Тютчева, Фета, кілька байок Крилова, "Казку про Івана-царевича та сірого вовка" Жуковського, казку-поему "Горбоконик" Єршова та деякі інші твори класичної російської літератури.

1984



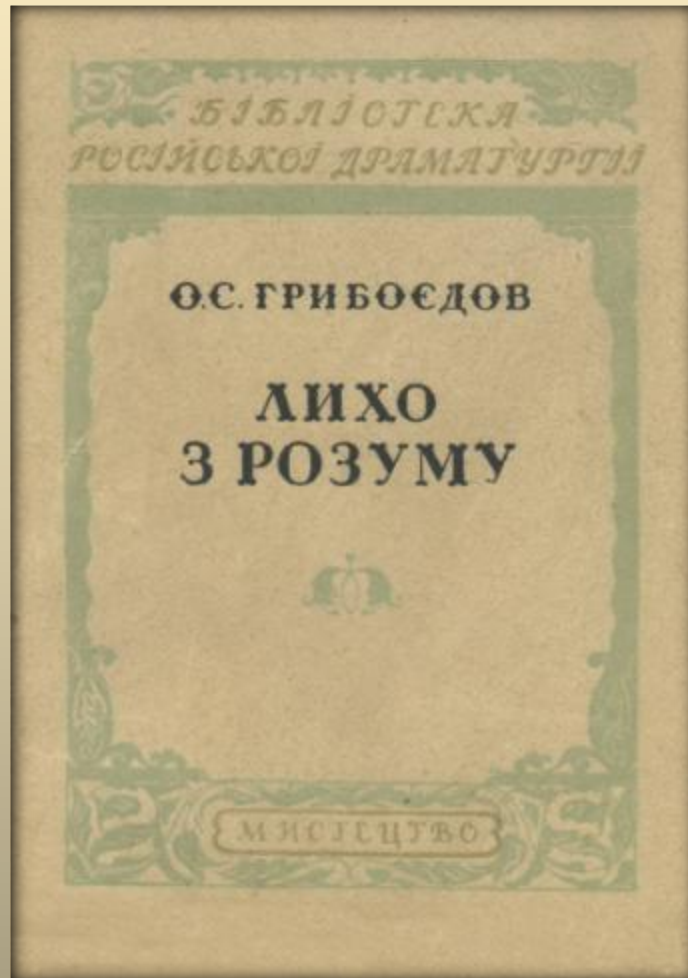
В 332143/5

1925



Рл 4353
(переклади з А. Фета
та О. Блока)

1947



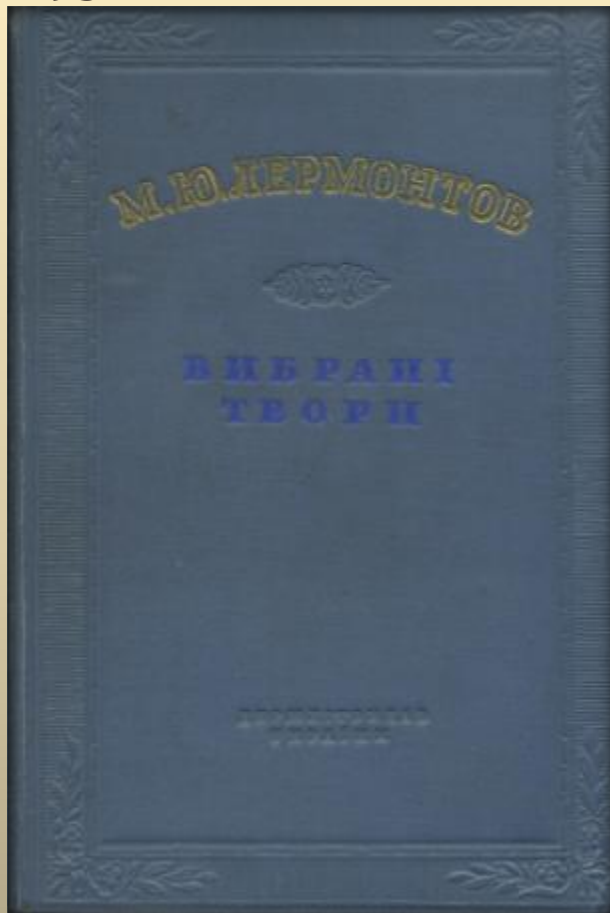
Айзеншток 5753

1955



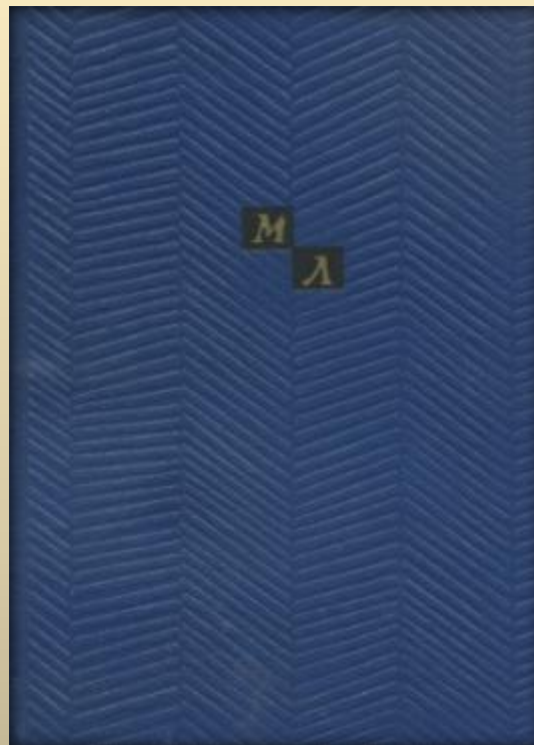
Попов 10237

1951

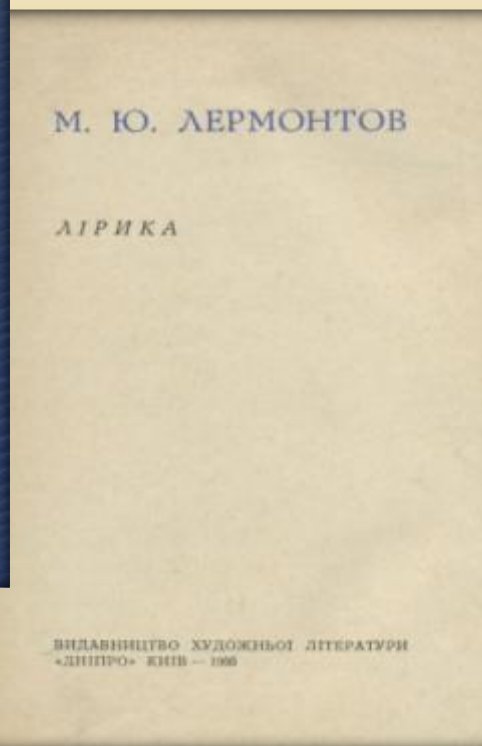


Во 455718

1966



Ао 173675



М. Рильський вважав М. Лермонтова «вельетнем світової поезії, чия творчість увійшла на багато віків у світову скарбницю культури», тому, готуючи в 1950 р. видання вибраних творів М. Лермонтова, Максим Тадейович не тільки здійснив загальну редакцію творів та переклав близько двадцяти поезій, а й написав вступну статтю, в якій намагався показати, як в юності він захоплювався Лермонтовим, а в зрілому віці заново «відкрив» його для себе.

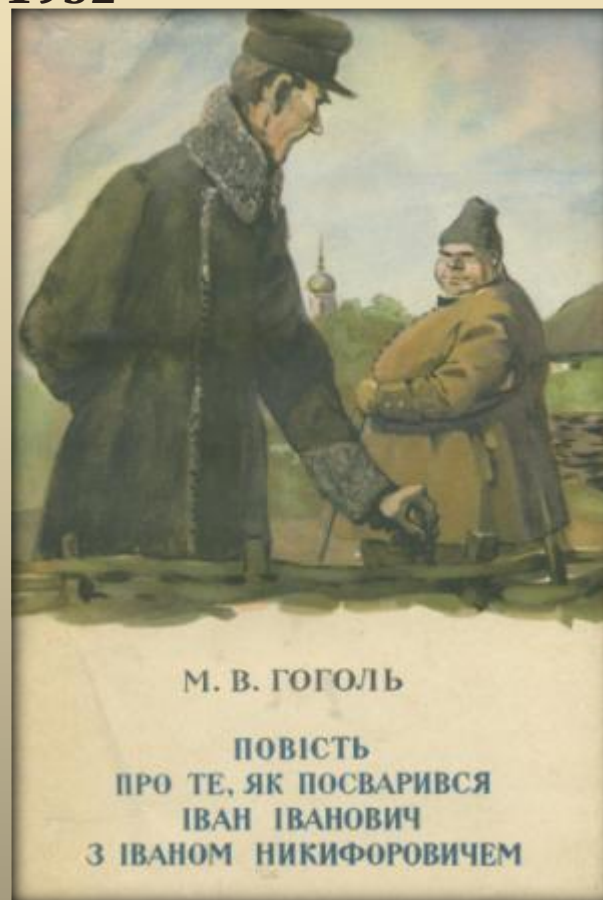
Митець перекладав не лише поетичні й драматургічні твори світової літератури, а й твори прозові. Наприклад, він вправно переклав такі твори Гоголя, як "Майська ніч або утоплена", "Ніч проти Різдва", "Повість про те, як посварився Іван Іванович з Іваном Никифоровичем".

1946



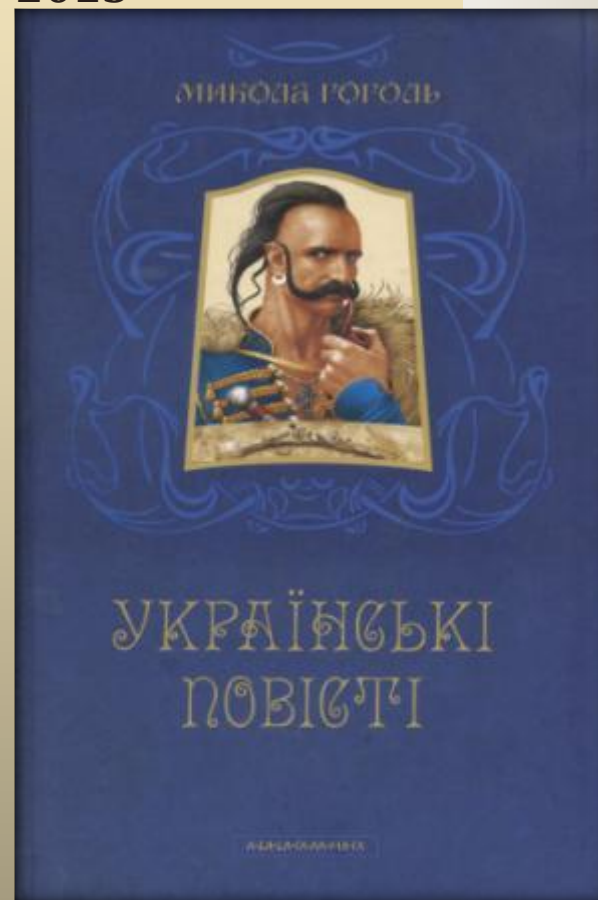
Во 364102

1952



Попов 8890

2015



Ва 788311

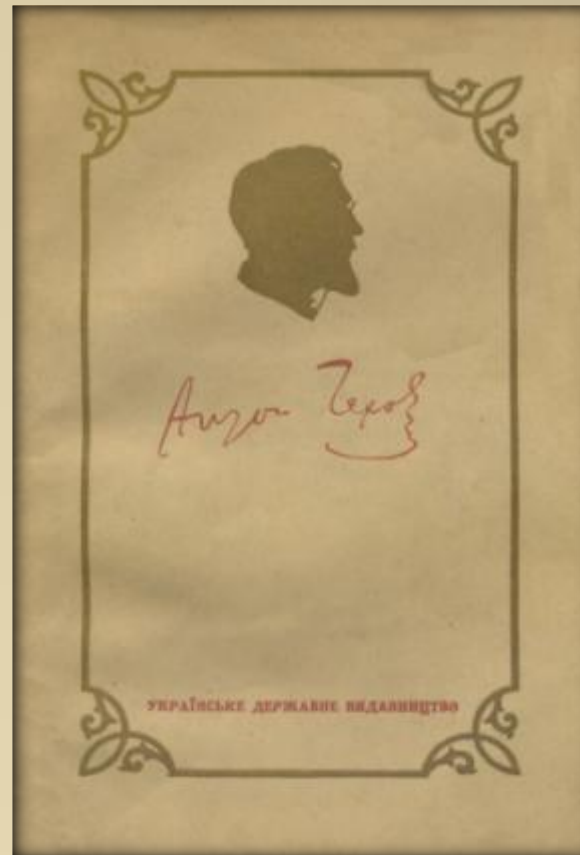
В 1930 році вийшли «Вибрані твори» А. Чехова у 2 томах. М. Рильський виступив в ролі стилістичного редактора видання та переклав декілька оповідань. В 1935 р. в перекладі Максима Тадейовича вийшла збірка оповідань М. Горького.

1930



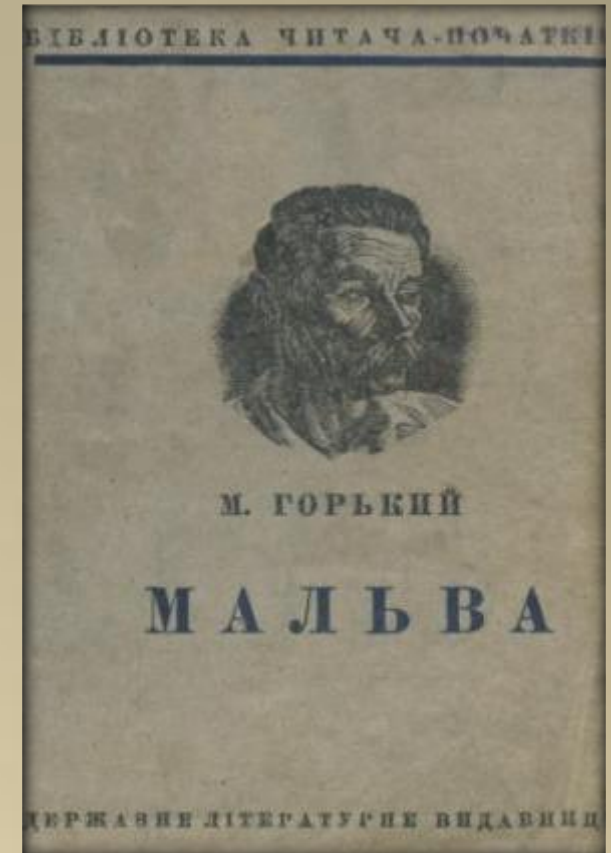
Ви 30648/1-2

1944



Во 333464

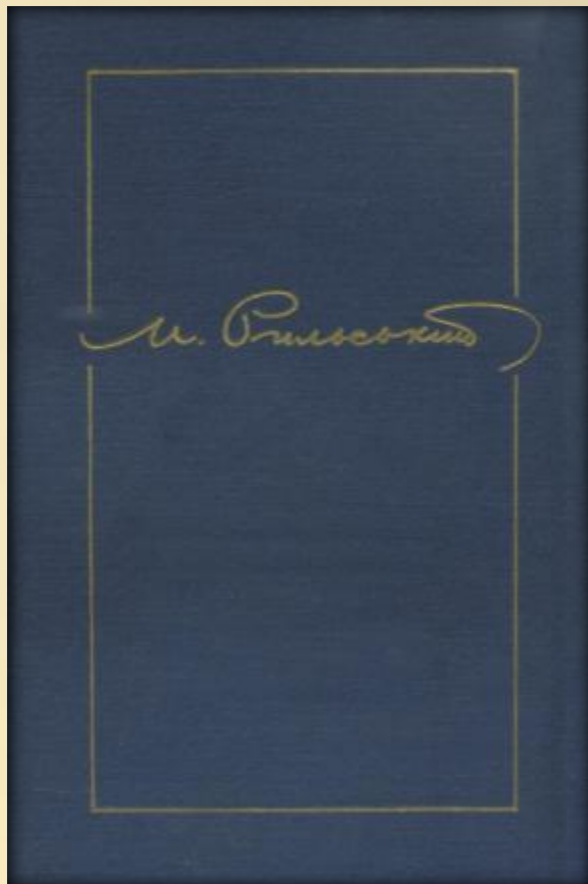
1935



А 90292

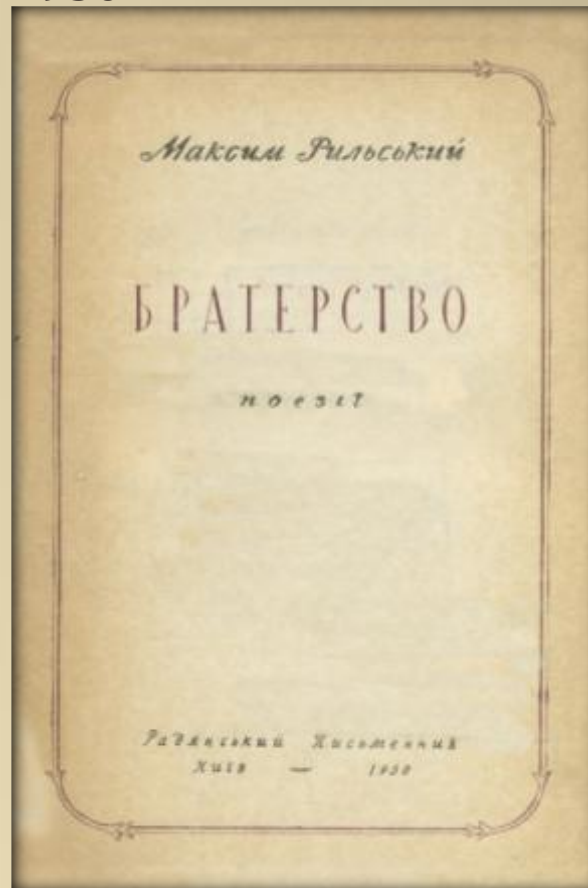
З російських письменників Рильський переклав Брюсова, Прокоф'єва, Тихонова, Волошина.

1984



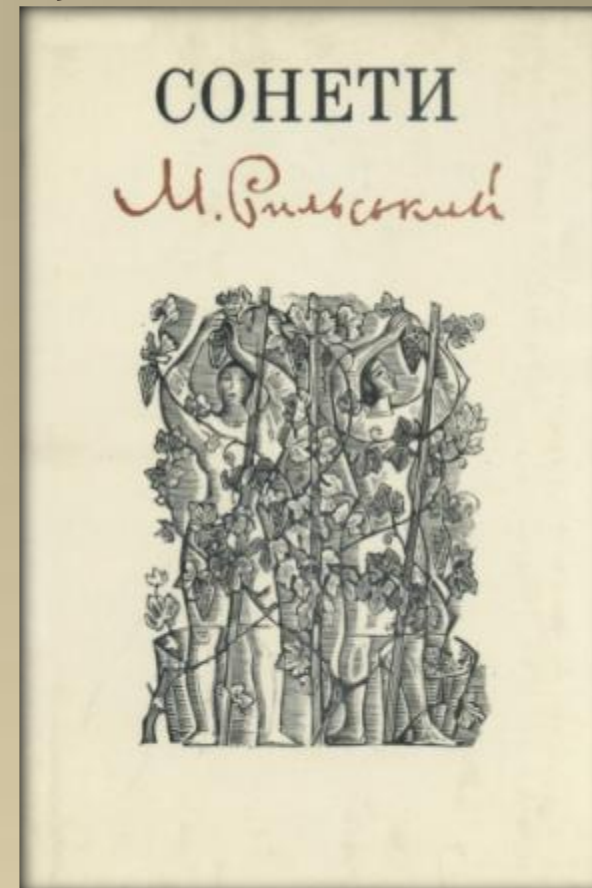
В 332143/6 (з російської
радянської поезії та з літератур народів СРСР)

1950



Ао 115019

1974



Ао 206274

Немало Максим Тадейович переклав з письменників та поетів-сучасників із братніх республік Союзу. Серед них білоруські, грузинські, вірменські, молдавські, литовські, латиські, єврейські та цілий ряд інших авторів.

1961



А 122225/6

1933



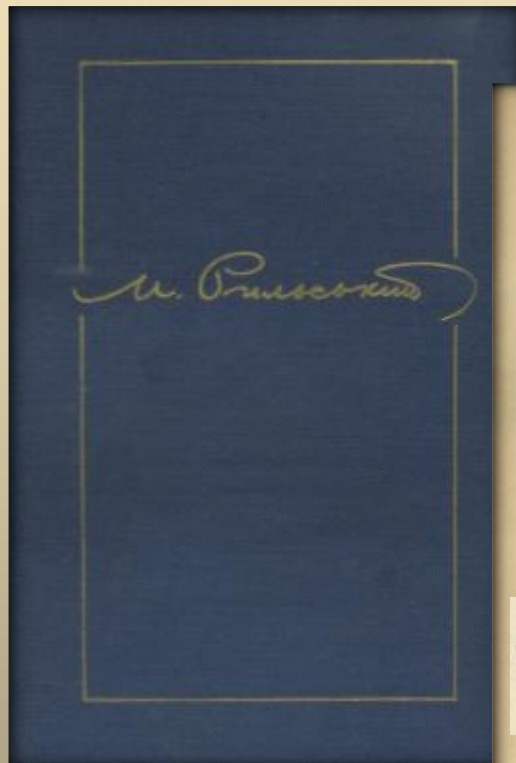
В 98486/1

1935



Ао 67547

Особливе місце в перекладацькій спадщині Рильського займають інтерпретації з французької поезії та драматургії XVII-XX ст. (Корнель, Расін, Буало, Вольтер, Беранже, Гюго, де Мюссе, Готье, Малларме, Верлен, Ростан та ін.). Прекрасно знаючи французьку мову, поет обходився навіть без підрядників. (Підрядник — підрядковий, власне, дослівний переклад твору іншою мовою, перший етап на шляху художнього перекладу).



В 332143/9



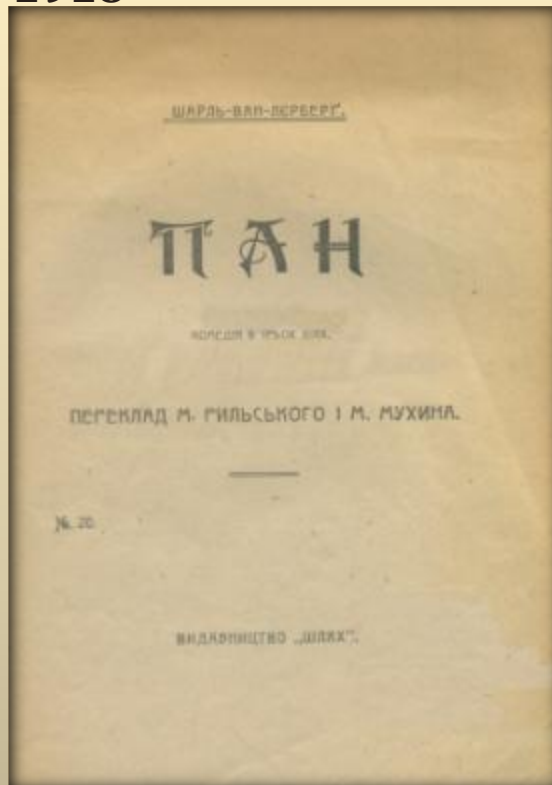
В 332143/10

1931



Ви 32720/1

1918

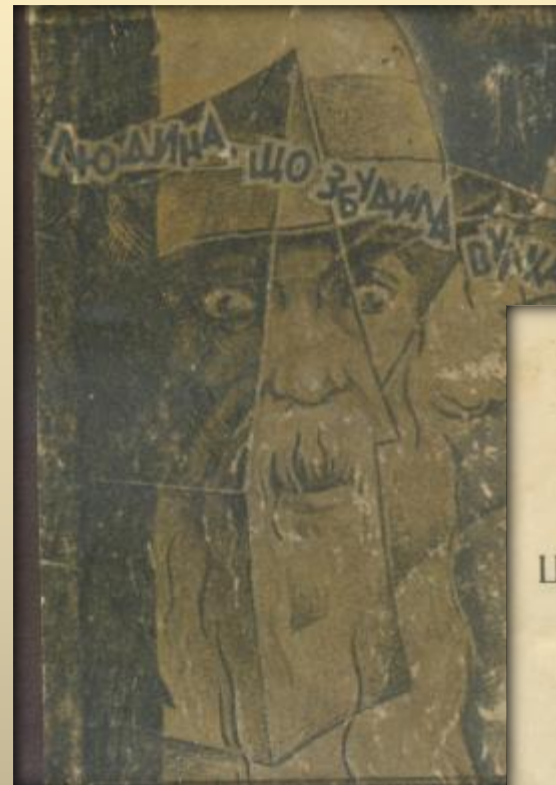


В 182770

1926



Аи 3916 (Готье, А. Міцкевич)



1929



Ао 261987

1931



Ви 31061/5

1952



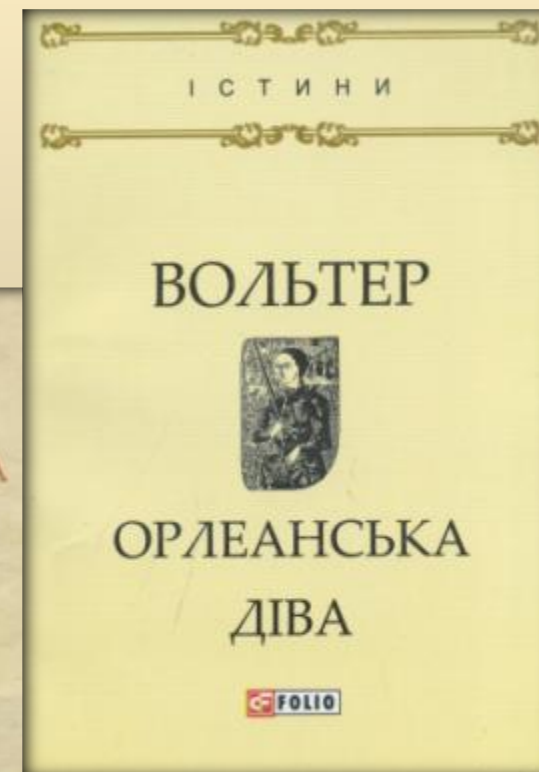
Ао 125305

1937



В 225242

2017



Ао 274310

2014



Ао 272918



1972

Жозеф Бедье
Роман
про Мрістана
та Ізольду
Переклад
з французької
Максима
Рильського

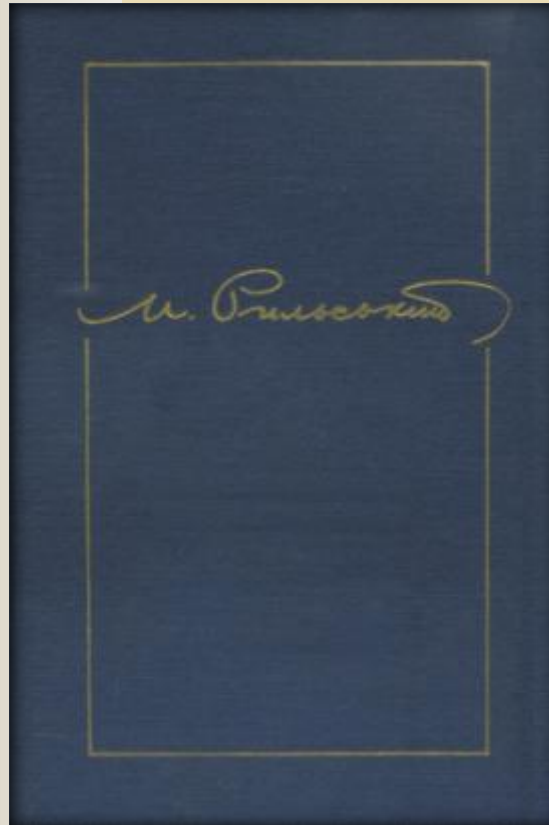
Ао 200731

2017



Ао 274916

З класичної польської поезії Максим Тадейович переклав ряд віршів Словацького, Бжозовського, Конопніцької, Тетмайера, Стаффа, а з поезії пізнішої - Тувіма, Броневського та деяких інших. Багато перекладав М. Рильський твори відомих поетів та письменників інших слов'янських народів – словаків, чехів, болгар, сербів.



1987

МАКСИМ
РИЛЬСЬКИЙ

Том восьмий
Поетичні переклади

Переклади з польської,
болгарської, сербської,
словацької, чеської поезії

КИЇВ • 1987

В 332143/8



1959

ЮЛІУШ
СЛОВАЦЬКИЙ

ВИБРАНІ ТВОРИ

в двох томах

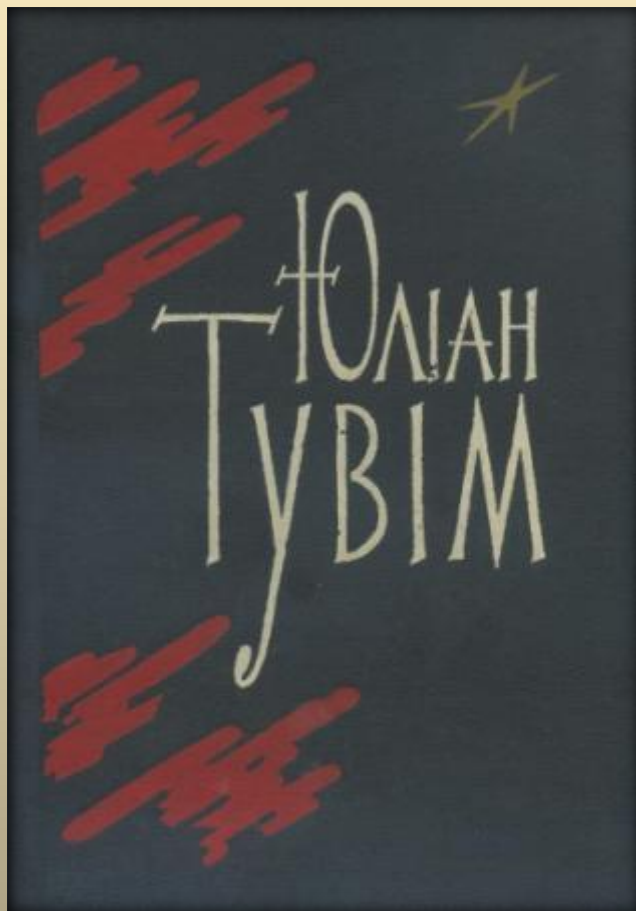
Том II

Переклад з польської
за редакцією
Максима Рильського

Державне видавництво
ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ
Київ — 1959

Зубков 278/1-2

1963



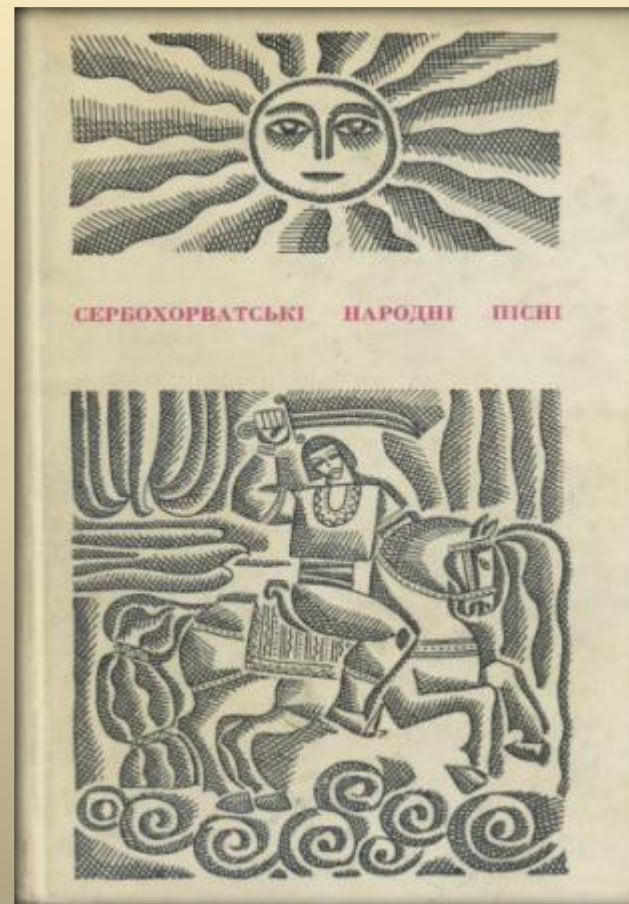
Ао 261104

1946



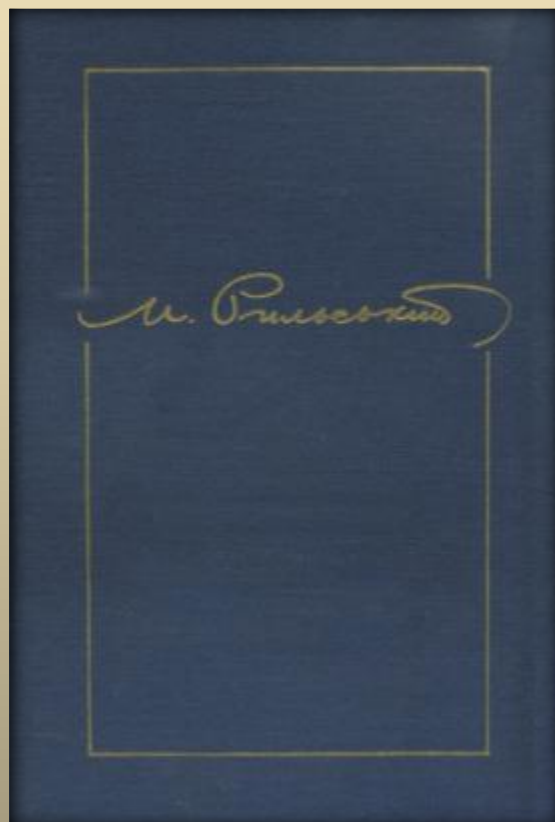
Айзеншток 4091

1970



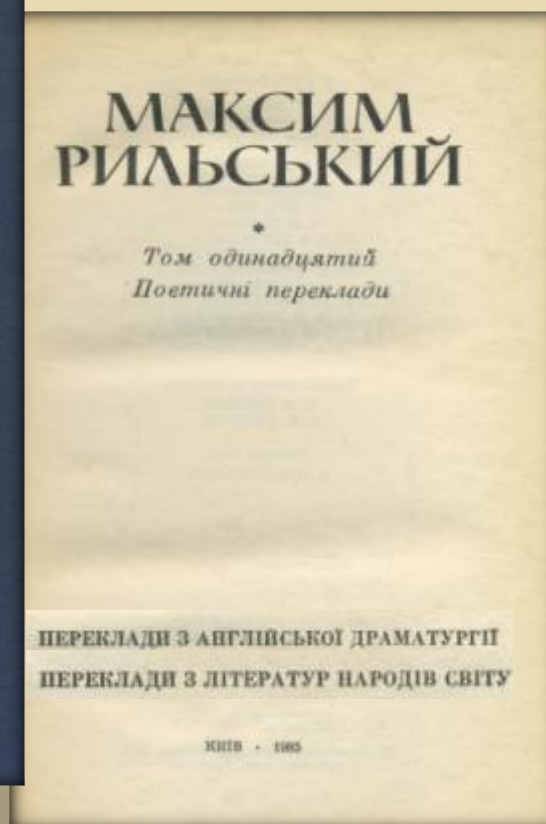
Ао 194695

Максим Рильський як перекладач звертався не лише до російської, польської, французької, а й до інших літератур. Так, з класичної англійської літератури він переклав комедію "Дванадцята ніч", трагедію "Король лір" і 121-й сонет Шекспіра, з іспанської - "Оборона Мадріда" Інфанте і Прієсто, з італійської - деякі вірші Муччі й Саба, з німецької - більше десятка поезій Гете, Гейне, з румунської - кілька поезій Емінеску, з турецької - вірші Хікмета та ряд інших творів з різних літератур.



В 332143/11

1985

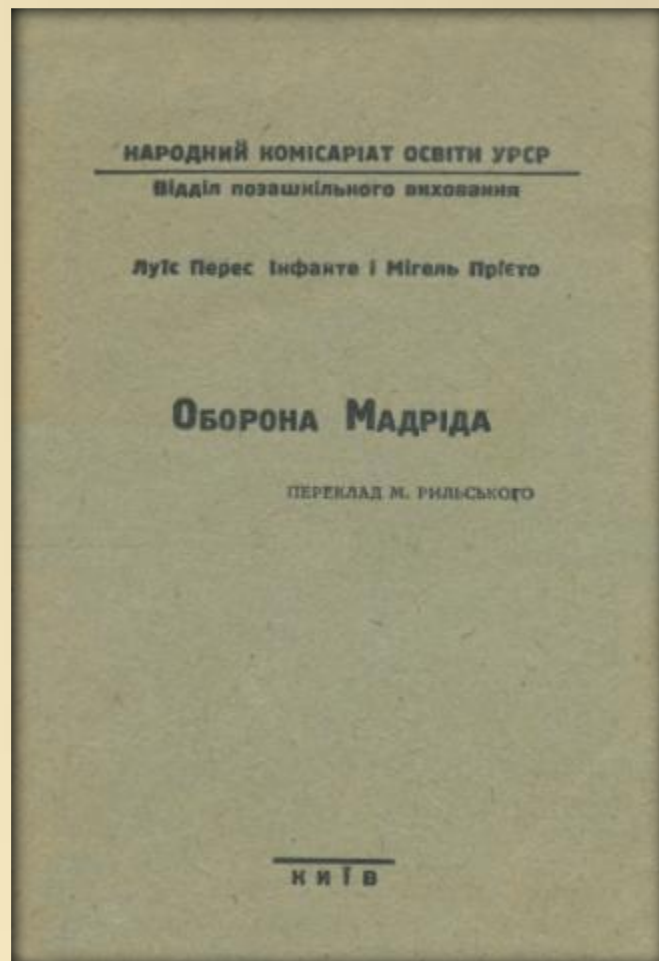


1958



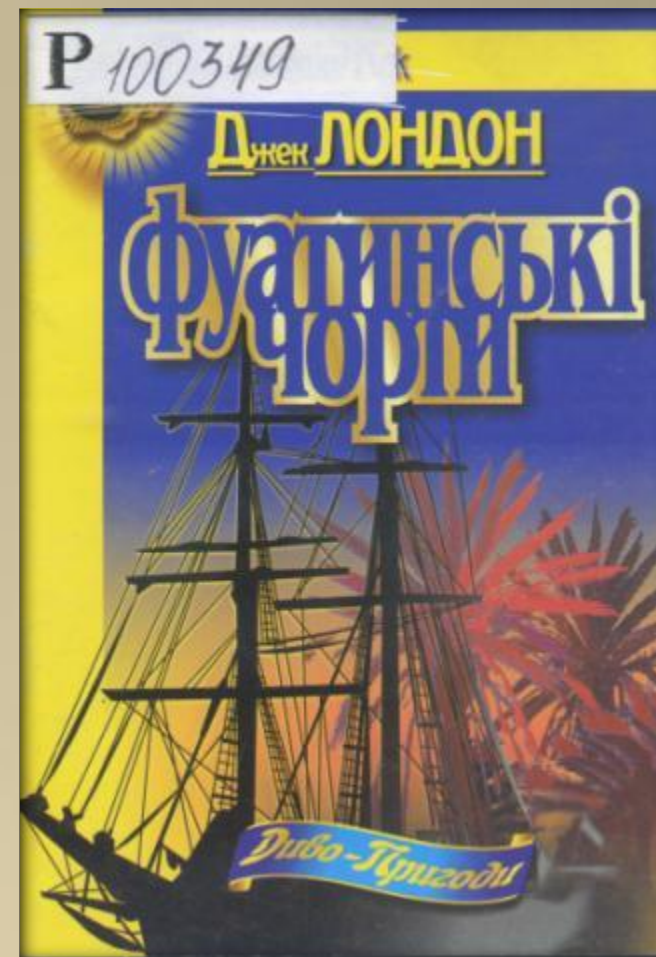
Ао 145085

1939



Ао 31366 (фарс для
лялькового театру)

2003



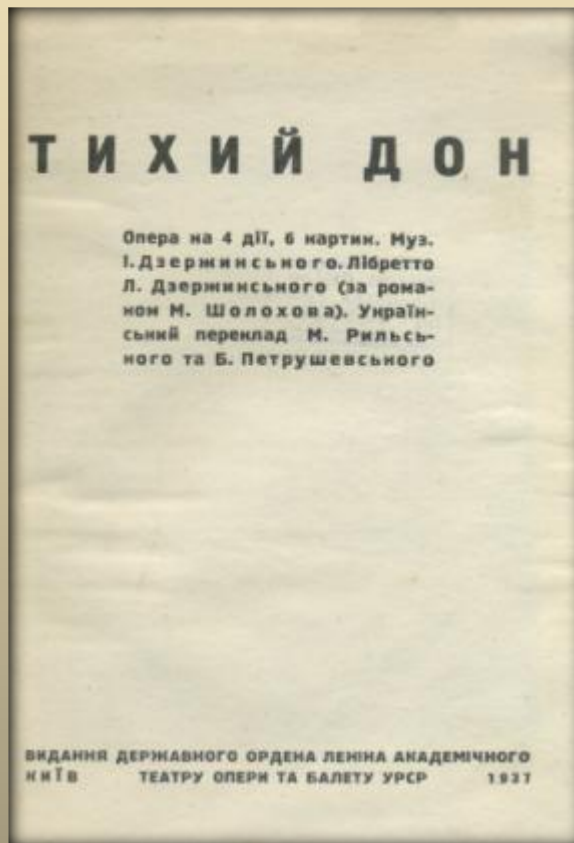
Р 100349

У середині 1920-их років на хвилі українізації всі театральні та оперні вистави мушили мати виключно україномовний репертуар. Максим Тадейович впродовж 1934–1950 років (з перервою на роки війни) офіційно виконував обов'язки завісита Київської опери. Йому належать близько 20 перекладів чи редакцій перекладів лібрето класичних опер та лібрето для театру оперети.

1937



В 232139

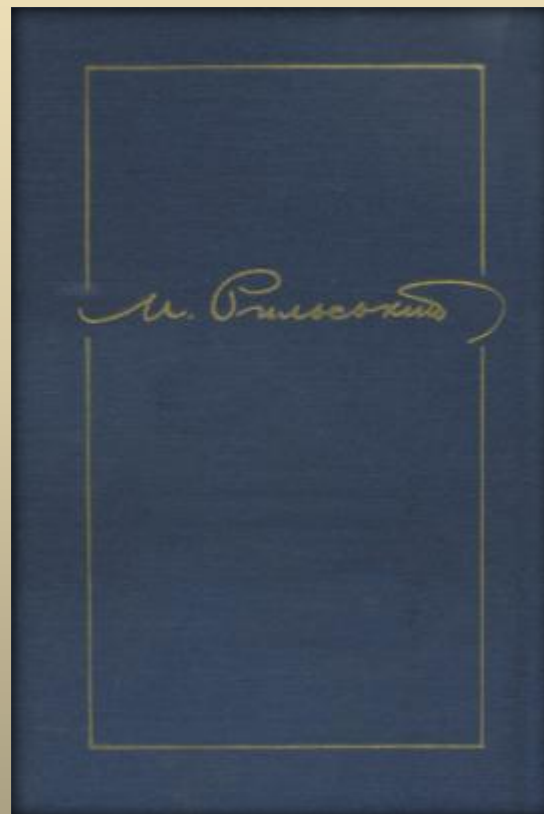


1938

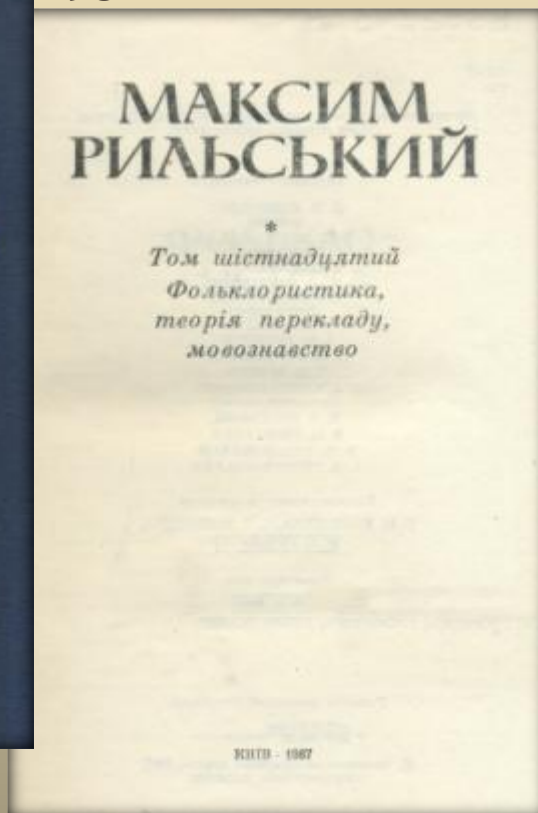


Ао 112188

Великий творчий досвід і енциклопедичні знання М. Т. Рильського лягли в основу низки статей, виступів, відгуків, присвячених як загальним проблемам теорії перекладу, так і прикладним (всього близько 40 публікацій).

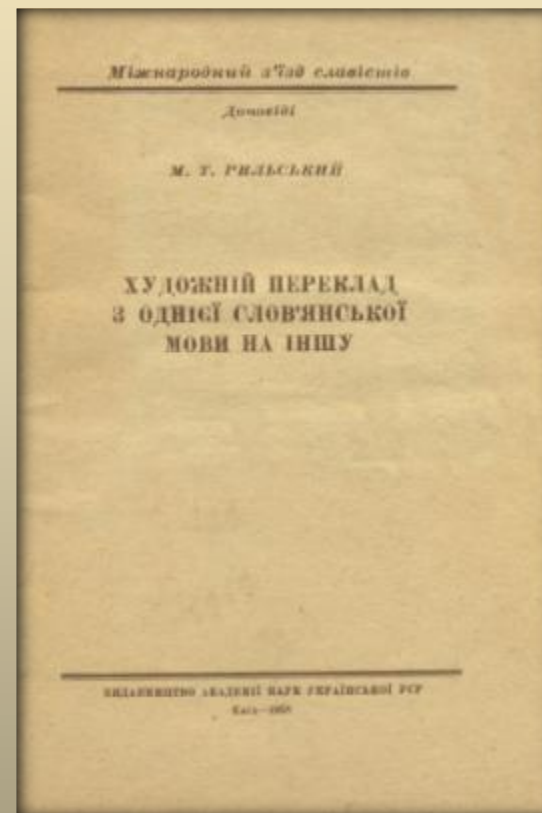


1987



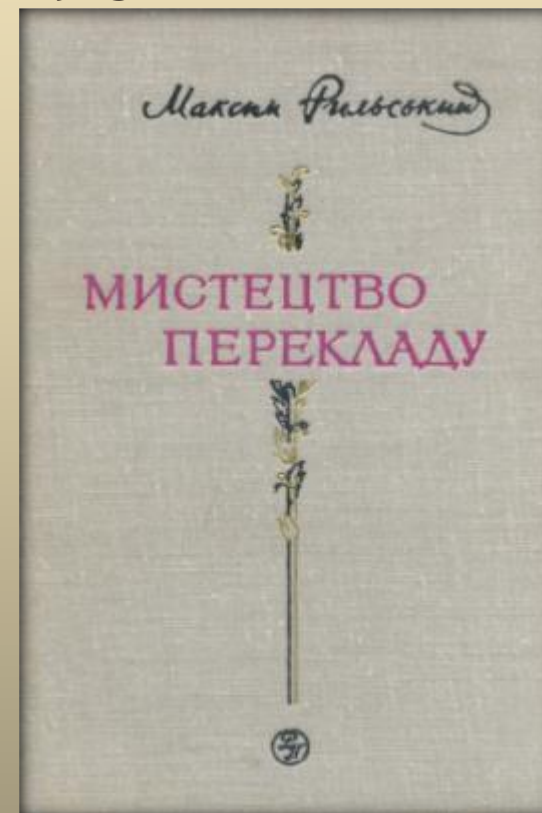
В 332143/16

1958



Попов 8365

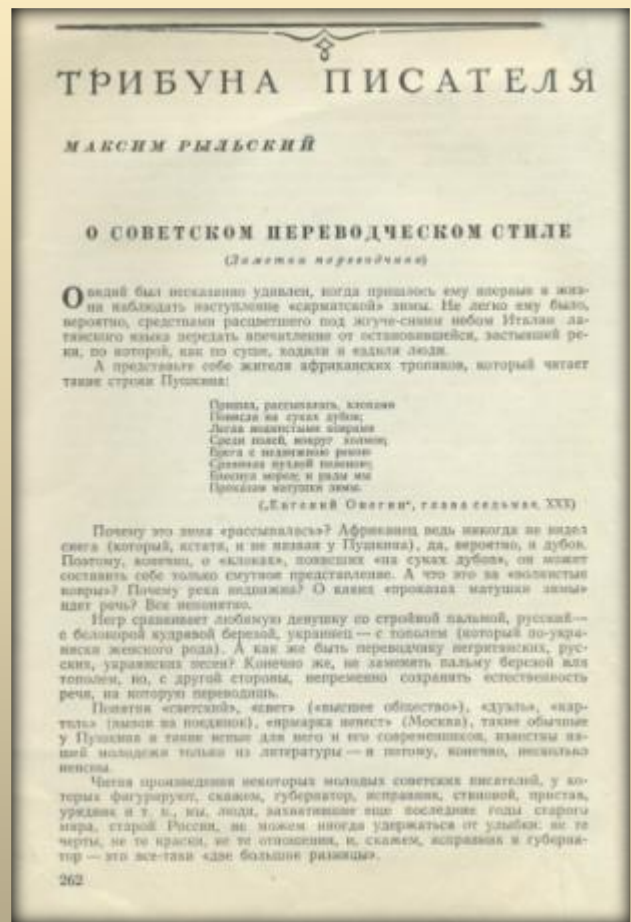
1975



Айзеншток 1688

**Рильський зажив слави
непересічного майстра
художнього перекладу. Окрім
цього, митець присвятив
велику кількість критичних
статей питанням теорії й
практики перекладу. Для
нього, як і для багатьох
перекладачів радянського
періоду, важливими були
точність змісту, велика увага до
форми твору. Для Максима
Тадейовича зміст був
пріоритетнішим за форму, та це
не завадило його перекладам
бути неймовірно кольоровими
та лексично багатими.**

1954



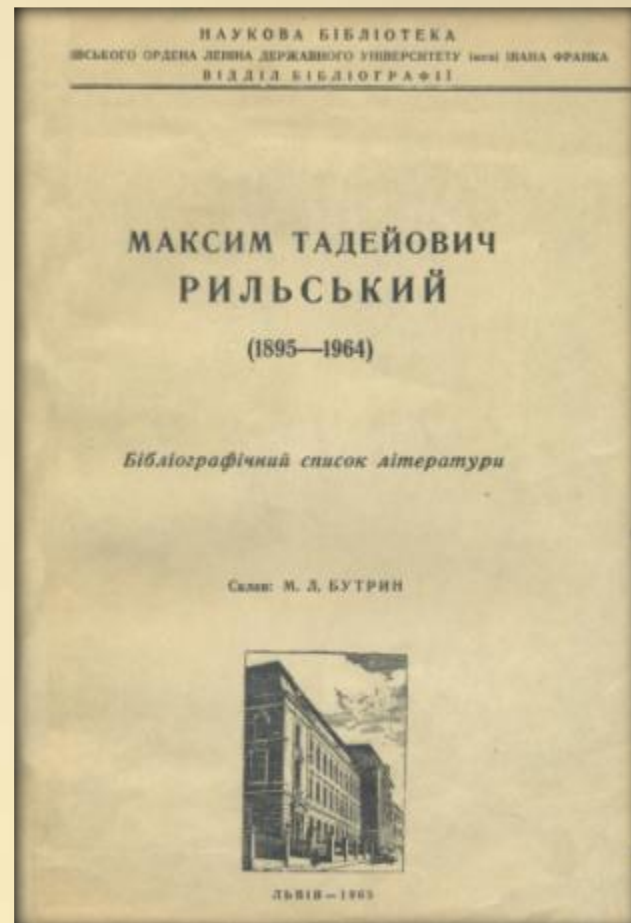
Айзеншток 9981/10

1954



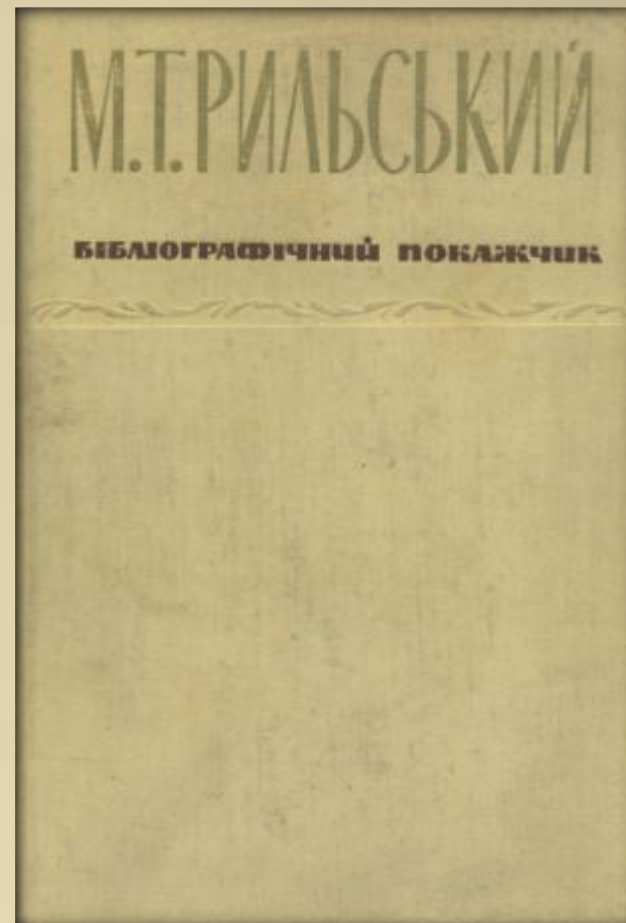
Айзеншток 10067/29

1965

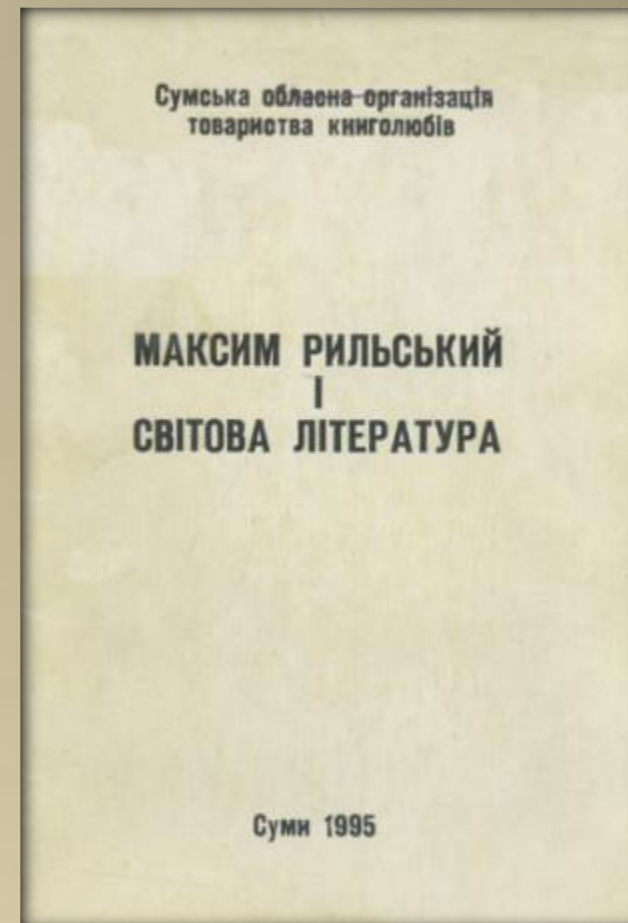


Со 19706

1970



Айзеншток 3929



Р 78496

Використано матеріали:

Л. В. Коломієць «Український художній переклад та перекладачі 1920–30-х років»

<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/42989/01-Ruda.pdf?sequence-1>

<https://musicinukrainian.wordpress.com/2019/12/15/rylsky-vocal-translator/>

<http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/21690/1/Natalia%20Tsivun.pdf>

«Максим Рильський і світова література». Матеріали наукової конференції,
присвяченої 100-річчю від часу народження Максима Рильського. Суми 1995 рік

**Книжкова виставка підготовлена Відділом соціокультурної діяльності
Всі права захищені © ВСКД НБУВ
провідний бібліотекар Білецька Л. Д.**